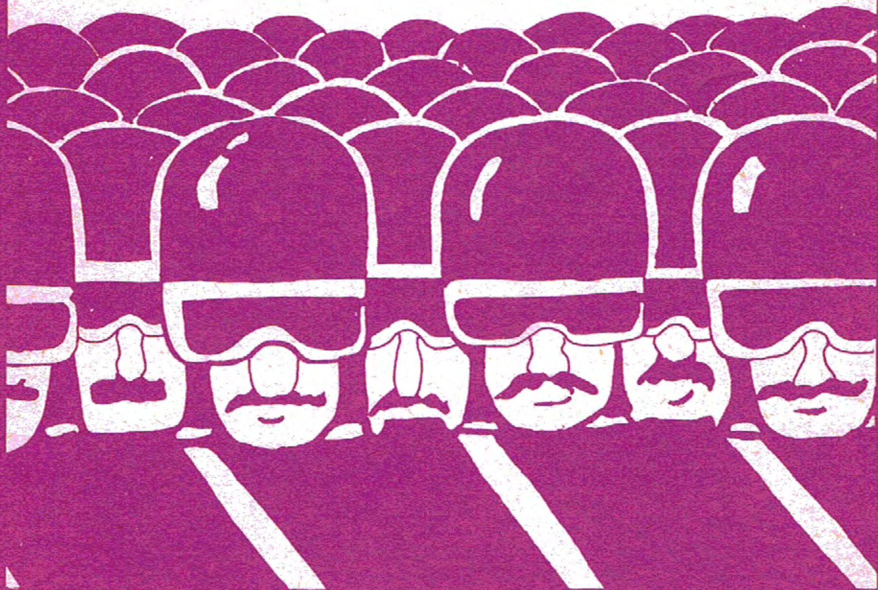
TERRORISME

de as · dertien

3e jaargang, nr.13
jan./febr. 1975

De As - anarcho-socialisties tijdschrift - verschijnt zes keer per jaar en is een gezamenlijke uitgave van Pamflet en RAM

Jaarabonnement: *f* 10
Los nummer: *f* 1,75
Bestellen door storting op postgiro 255 38 50 tnv Pamflet, Driebergen

Redaksie-adres:
RAM, Bickerstraat 2c, Rotterdam-4

Administratie-adres:
Pamflet, postbus 17, Driebergen

Redaksiekollektief:
Boudewijn Chorus, Anton Constandse, Thom Holterman, Rudolf de Jong, Wim de Lobel, Arthur Mendes-Georges, Simon Radius en Hans Ramaer

Medewerkers: Leonie Kwakkelstein, Magda Sijmons

TERRORISME

ANTON CONSTANDSE

Er was zelden een periode, dat er zoveel geschreven is over het terrorisme als tans. En evenmin een tijd, waarin de daders zo veelvuldig 'anarchisten' werden genoemd. Wat dit aangaat, waant men zich terug in het einde van de vorige eeuw, toen alle aanslagen werden toegeschreven aan 'anarchisten van de daad', omdat verscheidene gewelddadige opstandelingen (die individueel opereerden) zichzelf die naam hadden gegeven. Dit laatste is op het ogenblik niet eens het geval: het is blijkbaar de politie die het etiket 'anarchist' plakt op veelsoortige rebellen, die op voet van oorlog leven met de samenleving.
Het latijnse woord terror beduidt in de eerste plaats: schrik angst, vrees (voor vijanden, voor slaven, voor de dood). Maar ook: het objekt of de beweging die angst verwekt. In het algemeen wordt het woord diskriminerend gebruikt voor buitenlandse vijanden of binnenlandse opstandelingen. Als Maarten Luther in 1525 de kristelijke edellieden opwekt de opstandige boeren - onder leiding van Thomas Münzer - massaal te doden, gewaagt hij van een schrikbewind van 'rovende en moordende benden'.

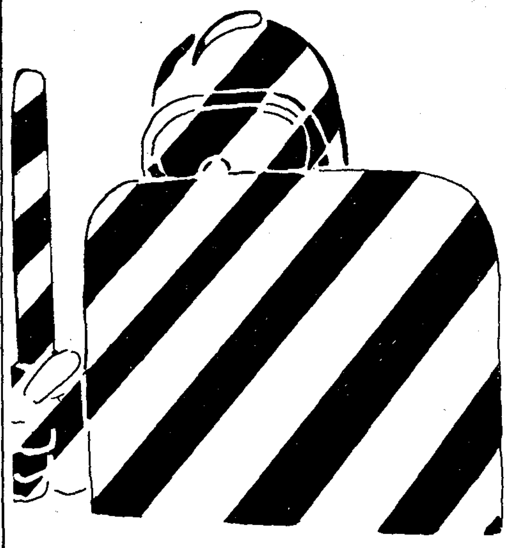
In de Franse revolutie wordt de naam van Terreur gegeven aan een gewelddadig revolutionair bewind.
Het was geen gewoonte, om vorsten, dictators, generaals, traditionele autoritaire ministers, als ze bij duizenden mensen lieten terechtstellen, terroristen te noemen. Ook niet als een "tirannenmoord" (tyrannicide) later werd verontschuldigd, wat wel gebeurde als een despoot geen enkele klasse of kaste meer had ontzien. De geschiedenis is zelfs vol van aanslagen op leden van een heersende klasse door andere deelgenoten van die klasse. Er zijn onnoemlijk veel meer politieke moorden gepleegd "van boven af", door vorsten, edellieden, priesters, rijke regenten en hun vazallen, dan "van onder op", door leden van overheerste groepen, op wie de term "terroristen" bijna uitsluitend is toegepast.
Om ons tot de laatste eeuw te bepalen waren het aanvankelijk vooral Russiese sociaal-revolutionairen, die met aanslagen op tsaren en overheidspersonen simbolies wilden demonstreren, dat het geknechte volk niet alleen stond, dat de opstand werd voorbereid. De "terechtstelling" van tsaar Alexander II in 1881 maakte een diepe indruk, en nog veel meer de verklaringen van de beklaagden, die tot aanklagers werden. Zij hadden een vorst vogelvrij verklaard, zo betoogden ze, omdat alle tegenstanders van de feodale diktatuur vogelvrij waren, bij duizenden in de gevangenissen zaten en - als boeren en arbeiders - rechteloos werden uitgebuit. Zulk een omvang heeft het "wrekende geweld" nooit in het westen gekregen. In Spanje echter, en in Frankrijk (de tijd van Ravachol, Vaillant, Henry, 1892-1894) op de Balkan (met als hoogtepunt de moord op de Oostenrijks-Hongaarse troonopvolger in Sarajewo, 1914) kwamen toch vele aanslagen voor. En het gebeurde dan dat de daders zich beriepen op Bakoenin of op anarchistiese beginselen.

Anarchisme en geweld

De anarchistiese teoretici, ook als ze niet geweldloos waren (en dat waren de meesten niet) hebben nietemin het individuele geweld als strijdwijze afgeschreven. Het heeft de vrij-socialistiese bewegingen ook veel kwaad gedaan, omdat de propaganda voor een zo menselijk mogelijke revolutie (door algemene dienstweigering, werkstaking, verovering van de ekonomiese macht, antimilitaristiese mentaliteit der arbeidersklasse) er door werd geschaad. Vele vrijheidlievende mensen werden afgeschrikt en de gewenste omwenteling werd er geen stap door naderbij gebracht. Een man als Ravachol, hoezeer hij zich ook een wreker van onrecht en een verdediger der onderdrukten noemde, werd door Kropotkin en Jean Grave niet als geestverwant beschouwd, evenmin als door de gebroeders Reclus. En Malatesta, hoewel hij begrip opbracht voor de motieven van de "terroristen", keurde daden af, waarvan onschuldigen het slachtoffer werden, zoals in het geval van Emile Henry. Hij was wel bereid, zoals velen buiten de anarchistiese beweging, de "tirannenmoord" te rechtvaardigen,

het "likwideren van een beul". Toen op 20 december 1973 in Madrid de baskiese ETA (die stellig niet anarchisties is) de premier Carrero Blanco doodde, en letterlijk "in de lucht liet vliegen", heeft het Spaanse volk daarom niet getreurd. En evenmin was er sprake van opwinding en geroep om wraak in de wereldpers. In zulke gevallen kan men dus een daad van geweld blijkbaar algemeen begrijpen of zelfs de motieven billijken, ook al is de politieke waarde ervan gering.
Maar hoewel de anarchistiese propagandisten (en de revolutionaire socialisten in het algemeen) individuele gewelds-daden afwezen, en stellig niet aanprezen als politiek wapenen, hebben ze ook altijd de nadruk gelegd op het feit, dat de zwaarbewapende staat geen moreel recht kon doen gelden, om de daders iets te verwijten. Het was huichelarij het te doen voorkomen, alsof de staat zelf het geweld afwees of tot het uiterste minimum verminderde. De voorbereiding op oorlog en bewapening, aan elke staat eigen, de verheerlijking van het geweld in dienst van de overheid maakte de staat ongeschikt om op te treden als hervormer der zeden.
De Italiaanse kriminoloog aan het einde van de vorige eeuw Cesare Lombroso, die veel onzin heeft geschreven, vooral ook over de anarchisten, heeft in het boek dat hij aan hen heeft gewijd erkend, dat alle politieke partijen "de heerlijkheid prijzen van bloedige daden, wanneer ze daarvan nut hebben". Hij wees op de toenmalige vergoding van Napoleon, met name in Frankrijk. En hij schreef: "In een samenleving, die zodanig door een atmosfeer van geweld is omgeven, kan men zich niet verwonderen als de verruwing van tijd tot tijd onder storm en bliksem tot uitbarsting komt. Men kan niet ongestraft het geweld vergoddelijken, ook als men slechts aan een zeer bepaalde soort van zijn toepassing denkt. Vroeg of laat gaat het evangelie der macht van de ene partij op de andere over".
Hij was ook een der eersten die wees op de ontreddering en neurose, door de samenleving gewekt in enkelingen die tenslotte geen raad meer weten, en die gekonfronteerd met onrecht, onderdrukking en geweld in feite met het leven hebben afgerekend. Maar omdat de zelfmoord in zo'n geval een daad is van gewelddadig protest keert dit zich ook tegen anderen, die worden beschouwd als mede schuldig aan de maatschappelijke verhoudingen. Nu is de verantwwordelijkheid daarvoor zo kollektief, dat het kiezen van slachtoffers (als ze geen beruchte beulen, diktators of tirannen zijn) een willekeurige daad is. Afgezien van de kontra-propaganda, die door de aanslag van een levensmoede rebel gemaakt wordt voor de idealen die hij zegt voor te staan, is het slachtoffer van zijn geweld misschien niet schuldiger aan het onrecht, dan hij het zelf is geweest. Dit geldt vooral ten aanzien van gijzelaars die toevallig worden gebruikt om bepaalde concessies af te dwingen van een bepaald regiem. Bij zijn begrijpelijke afwijzing van aanslagen heeft Jean Grave welliswaar geschreven: "Om tot soortgelijke daden te komen moet het hart

gefolterd zijn door haat (tegen de samenleving) en aangevreten door het lijden". Maar geen vrijheidlievende socialist, die een toonaangevend teoreticus was, heeft het "terrorisme" gepropageerd.

De stadsguerilja

Hoewel er nu zoveel te doen is over de zogenaamde "anarchisten" (die zichzelf niet zo noemen) die in West-Berlijn begin maart de katolieke politicus Peter Lorenz hebben ontvoerd (met een gunstige afloop, zonder doden!!) is niet aantoonbaar, dat anarchistiese teorieën hen hebben beïnvloed. Ofschoon ze in onmin schenen te verkeren met de Baader-Meinhof-groep moet men hen daaraan toch verwant achten. Ze wilden namelijk ook de bevrijding eisen van de advokaat van deze groep, Horst Mahler. En deze is een marxist. Hij zei ditmaal echter dat "de strategie van de individuele terreur niet de strategie van de arbeidersklasse is", dat de politieke gevangenen eens zouden worden bevrijd "door de strijd van de revolutionaire massa tegen dit kapitalistiese uitbuiterssisteem". En hij besloot: "Daarom wijs ik het van de hand mij op deze manier uit het land te laten brengen". Hij zou namelijk vrij kunnen komen in het buitenland, in ruil voor het loslaten van de gijzelaar Lorenz, maar zag deze metode niet als een vorm van klassestrijd.
Waarschijnlijk is de Westduitse "Beweging van de tweede juni", die de ontvoering van Lorenz voltrok, ook verwant aan de

stadsguerilja-groepen in Latijns-Amerika. Men vindt ze vrijwel in alle landen van dit deel der wereld, het meest in Guatemala en Argentinië, maar ook in Mexico en Colombia, terwijl zij zeer aktief zijn geweest in Uruguay, onder de befaamde naam van Tupamaros. Nu is het verschijnen van zulke groepen in Latijns-Amerika zeer begrijpelijk, hoewel een stadsguerilja nog nergens tot een sociale omwenteling heeft geleid. Maar in een semifeodale samenleving, met overmachtige militairen en een sterke invloed van yankees (de C.I.A., o.a.) is tegen de diktatoriale metoden van de heersende kasten de stadsguerilja een surrogaat voor een sociale revolutie, die nog uitblijft, maar die noodzakelijk is. Ze wordt door de deelnemers beschouwd als het voorspel van een omwenteling, waarvoor teoreties ("objektief" bezien) alle voorwaarden aanwezig zijn. Tot nu toe zijn de verwachtingen beschaamd, maar dat is voor hen geen reden om te twijfelen aan de uiteindelijke onvermijdelijkheid van een sociale revolutie. En zo is er vrijwel geen land van Latijns-Amerika, waar ontvoeringen, aanslagen, overvallen niet vóórkomen.
Men kan ook wijzen op Palestijnen, daklozen en "vaderlandlozen", die bereid zijn de dood te zoeken in hun patriotiese guerilja. Maar voor hen zijn de uiteindelijke vooruitzichten (terugkeer naar Palestina) veel ongunstiger dan voor Latijnsamerikaanse revolutionairen. En hier is dus sterker het element van onvermogen, om de machtsverhoudingen in het Midden-Oosten thans te veranderen, en groter de neiging tot zelfvernietiging uit wanhoop in een laatste daad van verzet.
Trekt men een vergelijking met Latijns-Amerika en zijn vele vormen van guerilja, dan vallen allereerst de verschillen op met West-Europa, waar geen revolutionaire atmosfeer bestaat. De Tupamaros, hoewel zelfs zij vrijwel zijn gelikwideerd, hebben toch enige jaren geprofiteerd van de medewerking (al was het maar passief) en de simpatie van enige honderdduizenden. Hun akties waren min of meer simbolies voor brde lagen van de bevolking. En dit kan men van de Berlijnse "Beweging van de tweede juni" niet zeggen.
Er is nog iets anders: als een te kleine groep van rebellen niet in staat is, in Europa een sociale omwenteling te verwekken, dan geeft een geweldspleging die hun geen greintje simpatie méér oplevert, wel aanleiding voor de reaktie -met als voorwendsel de bescherming der burgers en het handhaven van de orde - om fascistiese maatregelen door te voeren. Een rebellie die onvoldoende wortelt in de bevolking bevordert de kans dat de kontrarevolutie (het fascisme) de meest bescheiden revolutie vóór is. In West-Duitsland is dit gevaar zeer groot!
Natuurlijk kan ook in andere omstandigheden een arbeiders of volksrevolutie mislukken. En dit is nooit reden geweest om zo'n omwenteling niet te wagen. Maar dan was een revolutionaire situatie voorhanden, die in West-Europa op het ogenblik ontbreekt.

Ik meen in elk geval dat men van een vrijheidlievend en socialisties standpunt in het algemeen generlei verantwoordelijkheid kan aanvaarden voor de strijdwijze van de Baader-Meinhofgroep of de Beweging van de tweede juni. Maar onverminderd blijft de verantwoordelijkheid van een maatschappij en staat, die zelf het geweld op monsterlijke schaal organiseren en verwekken. En die zelfs hun eigen "recht" nog verkrachten bij het doorvoeren van hun repressie.

GEMEENTEPOLITIEK

Verschenen is de brochure Gemeentepolitiek I, een samentrekking van een aantal brieven die Thom Holterman schreef aan de gemeenteraadsfraktie van de PvdA in Dordrecht. Deze brieven handelen over de verhouding kernenergie-herindeling van het landelijke bestuur (gewesten)- internationalisering van het kapitaal.
De brochure is verschenen als nr. 11 in de brochurereeks van de Subterranean Press en is te bestellen door storting van ƒ 1,25 (inkl. porto) op giro 67 48 95 tnv Holterman, Dordrecht.

DE AS/ JAARGANG 1973 EN 1974

De eerste zes nummers van De As (jaargang 1973) zijn geheel uitverkocht. Van de tweede jaargang (1974) zijn nog verkrijgbaar nr.9/10 - onderwijs, opvoeding,misvorming -, nr. 11 - de vakbeweging in de krisis - en nr. 12 - de grote depressie-.

'het gerucht gaat dat we gewonnen hebben...' (Ron Cobb)

HET GEWELD VAN DE STAAT EN HET GEWAPEND VERZET

ARTHUR MENDES-GEORGES

"Wij gaan nu de onrechtvaardigen kritiseren met het wapen."

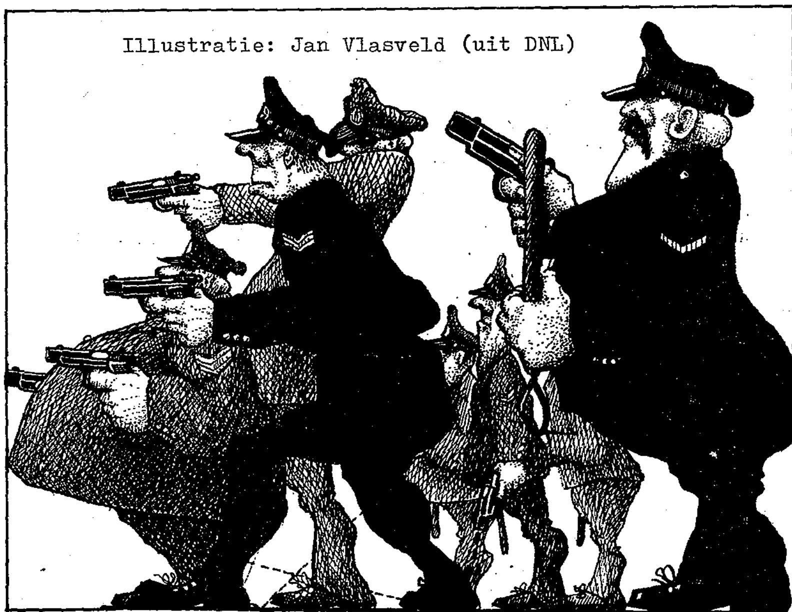
(George Jackson - enige weken voor zijn dood in de St. Quentin-gevangenis)

Wanneer we spreken over terreur of terrorisme en we bedoelen daarmee wapengeweld door enkelingen of opstandige groepen, dan moeten we er wel om denken dat we ons bedienen van de gedachtenwereld en de uitdrukkingswijze van de autoritaire kapitalistiese samenleving, waarin we overigens tegen onze zin vertoeven. Eén van de eerste dingen die men van revolutionair denkende mensen mag verwachten is dat zij binnenin zichzelf een einde maken aan de kapitalistiese denktrant, d.w.z. aan de denktrant en uitdrukkingswijze van de vijand en overgaan tot een taalgebruik dat hun ideeenwereld beter dekt. Wij zouden dus niet langer moeten spreken van terreur en terrorisme, als we het bovenstaande bedoelen en ik zal dan ook verder spreken over wat het werkelijk is, nl. gewapend verzet tegen de heersende klasse.
Een aantal jaren geleden werd mij gevraagd mee te werken aan een brochure over oorlog en geweld.(1) Ik schreef toen: "...waar ook en op welke wijze een volk in beweging komt voor andere levensvoorwaarden, vindt het 't georganiseerde geweld van de overheid (waarachter meestal een heersende klasse en zijn kapitalistiese belangen schuilgaan) tegenover zich...Al zou de ekonomiese strijdmetode van boikot en staking in de revolutionaire strijd een belangrijker aandeel verdienen dan zij momenteel lijkt te hebben, dan nog zal men er rekening mee moeten houden dat de heersende machten niet op vreedzame manier van hun voorrechten afstand zullen doen. Revolutionair geweld blijft hiertegenover onvermijdelijk."
Deze en dergelijke uitspraken zijn in west-europese anarchistiese kringen steeds uiterst diskutabel geweest en de mijne zijn mij menigmaal verweten. Want terwijl ikzelf niet of nauwelijks in staat ben de hand op te heffen tegen een medemens, heb ik het recht op revolutionair geweld altijd verdedigd en ik doe dat ook nu nog. En of ik er blij om mag zijn of niet, sinds 1968, het jaar waarin ik de aangehaalde tekst schreef, lijkt de geschiedenis mij in het gelijk te stellen.
De kapitalistiese denkwijze koppelt het woord terreur aan elk revolutionair geweld, aan elk gewapend verzet en schildert dit af als de verwerpelijke uiting van kwaadaardig verziekte persoonlijkheden, gericht tegen een stelsel van

'recht' en 'orde' dat weliswaar gebreken vertoont, maar over het geheel genomen dat ideaal toch dicht nabij komt. Daartegenover kan men, zelfs als men een geweldloze west-europese leunstoel-anarchist is, het gewapend verzet met recht stellen als de uiterste konsekwentie van revolutionaire sociale bewogenheid. Ook bankovervallen en gijzelingen zijn met gemak onder deze noemer te brengen. Roofde ook Robin Hood niet van de rijken om het te verdelen onder de armen en deed hij dit niet omdat hij van oordeel was dat de rijkdom aan de armen ontstolen was, zodat hij eigenlijk iets aan de rechtmatige eigenaars terug gaf?
"Wij verkeren in een situatie waarin overduidelijk de noodzaak aanwezig is om een paar kleine verdedigingswapens te ontwikkelen tegen de ergste euvels van het sisteem <u>en wel nu</u>." (2) Wie tot deze konklusie gekomen is, staat niet verbaasd of afwijzend tegenover de opkomst van de stadsguerilja in Zuid-Amerika, de Black Panther-beweging in de VS of het optreden van een Rote Armee Fraktion in West-Europa.

<u>Korporatieve staat</u>
Het is in weinig woorden duidelijk te maken dat deze gehele beweging het logiese gevolg is van de ontwikkeling van de kapitalistiese maatschappij die in de richting gaat van de <u>korporatieve staat</u>. D.w.z. een staat die op verzoek en in het belang van het kapitalistiese ondernemerdom meer en meer regelend optreedt in het ekonomies leven en in de verhouding tussen kapitaal en arbeid. Lijdt de kapitalistiese ekonomie onder steeds weerkerende krises, dan neemt de staatsburokratie in ruil voor meer macht op maatschappelijk en ekonomies gebied de ergste gevolgen van deze krises voor zijn rekening en wentelt deze af van de ruggen van de ondernemers op de ruggen van de werkende bevolking die belasting en sociale premie betaalt. Ontslagen noch stakingen behoeven de kapitalist nog enige zorg te baren; via werkloosheidsgeld en antistakingswet lost de staat deze problemen voor hem op. En heeft de ondernemer de zaken volledig in de soep laten draaien, dan behoeft hij maar 'de werkgelegenheid is in gevaar' te roepen en de staatsburokratie stort met gulle hand het belastinggeld van de arbeider in de kas van de kapitalistiese ondernemer. De korporatieve staat redt de ondernemer van de kwalijke gevolgen van zijn eigen wanbeheer door in te grijpen op het gebied van lonen en prijzen, van geldmanipulatie en produksie, van in- en uitvoer. Natuurlijk moet, door wettelijke ingrepen, de konfrontatie tussen ondernemers en arbeiders voorkomen worden: stakingswetgeving, arrestatie van personen op enkele verdenking, verboden van vrije organisatie zijn daar het gevolg van!
Staatsmacht heet gebaseerd te zijn op recht. Maar het recht wordt afgedwongen door de (geuniformeerde) macht: achter de rechter staat de politieman met het pistool in de aanslag- <u>het geweld</u>. Het staatsgeweld neemt dus toe in gelijke mate als het staatsingrijpen. Maar als de staatsmacht zich steeds

duidelijker manifesteert als de verdediger van het kapitalisme wordt ook het staatsgeweld steeds duidelijker het geweld van de kapitalistiese expansie: expansie die steunt op het privé-bezit (van de produksiemiddelen) en geweld dat dient om dat privé- bezit te verdedigen.
Wie hervormingen nastreeft zal overal het hoofd stoten tegen het bezit dat door het recht gewaarborgd en door het geweld verdedigd wordt. Hij wordt eerst verdoofd door een massa frasen zoals volksbelang, werkgelegenheidspolitiek, sociale vooruitgang, arbeidsvrede, zorg voor het menselijk individu, rechtvaardige verdeling van goederen, ekonomiese noodzaak ...en wat al niet meer. Langzamerhand (de één eerder, de ander later) komt men erachter wat dit alles werkelijk betekent: het privé-bezit moet worden verdedigd, de macht van de ene mens over de andere moet bevestigd, er moeten armen en rijken blijven, maar de arme moet overtuigd worden dat hij genoeg heeft als hij maar arbeidt. Daarom moeten er werkelozen zijn die hij als dreiging ervaart zodat hij genoegen neemt met zijn rottige werkomstandigheden.
Het sisteem is van een chaotiese verwarrendheid én een kwaadaardig raffinement. Wie zich verzet tegen het bestaande, wordt van het kastje naar de muur gestuurd, raakt verward in een netwerk van elkaar tegensprekende wetten en regelingen, hoort het ene onrecht goed gepraat met de verwijzing naar een ander, ziet bedrog gepleegd om onrecht te verbergen.

Illustratie: Jan Vlasveld (uit DNL)

Dit is de terreur van het kapitalistiese sisteem.
Wie dit punt heeft bereikt weet met grote stelligheid dat de terreur niet komt van de enkeling-met-het-pistool, van de revolutionaire groep. Hij weet dat de terreur komt van de bevoorrechten die hun privilèges willen behouden, van de rechtbanken die geen recht spreken, van de macht die gevangenissen en konsentratiekampen in stand houdt. Hij weet dat de terreur komt van de repressie, maar ook van de repressieve tolerantie en hij weet dat die repressie er is, vandaag en nu. Dan weet hij ook dat deze terreur met kontra-terreur bestreden moet worden en dat het geen zin heeft, daarmee nog langer te wachten, omdat hij ziet dat " terwijl we het juiste moment afwachten waarop alle slachtoffers van het kapitalisme zich verontwaardigd verheffen om het sisteem te vernietigen, wij per familie tegelijk door de grillen van dat monster verslonden worden."(2)Het gewapend verzet moet een aanvang nemen.

Het sisteem en de mensen
Als wij dat gewapend verzet nader bekijken, zoals het in diverse boeken en brochures is uiteengezet, kunnen wij tenminste twee duidelijke gevolgtrekkingen maken. De eerste is dat, hoewel het gewapend verzet door de kapitalistiese media nog steeds het anarchisme in verband wordt gebracht (zo worden Baader/Meinhof c.s. nog steeds "neo-anarchisten" of "linkse anarchisten" genoemd) dit met het anarchisme als ideologie weinig te maken heeft en diegenen die gewapend verzet plegen zich juist beroepen op allerlei soort marxisten van Lenin en Trotski tot Mao. Alleen in het Spaanse verzet komen we anarchistiese groeperingen tegen als de FIJL en de GARI, maar ook in Zuid-Amerika lijken de anarchisten zich met andere zaken bezig te houden dan met het gewapend verzet.
De tweede konklusie is dat de teorie van de geleidelijke vreedzame omvorming van de staat wel bekeken is, maar dat men deze, waarschijnlijk mede onder invloed van de geschiedenis van de parlementaire demokratiëen, heeft laten varen. Heel duidelijk vinden we dit bij Marighela, die in zijn 'Brief aan het uitvoerend komitee van de Braziliaanse Kommunistiese Partij' schrijft:"Het executief hoopt nog steeds de diktatuur ' een gevoelige slag bij de verkiezingen' te kunnen toebrengen. Het hecht daarom grote waarde aan de Demokratiese Beweging van Brazilië omdat deze belangrijke groeperingen zou kunnen aantrekken die de regering vijandig gezind zijn. Het wil de diktatuur met zachte hand ten val brengen, zonder de diktators aan te vallen: de Grieken en Trojanen verenigen! In plaats van van een revolutionair strijdplan op te stellen, predikt het een onmogelijke vreedzame oplossing en een ondenkbare herdemokratisering...Nadat herhaaldelijk gezegd is dat we tegenover het geweld van de heersende klassen het geweld van de massa moeten stellen, is er nooit iets gedaan om de daad bij het woord te voegen."(3) En George Jackson, die het in een ander verband beschouwt, komt tot dezelfde konklusie, waar hij schrijft: "Als de revolutie afhankelijk wordt gemaakt van de

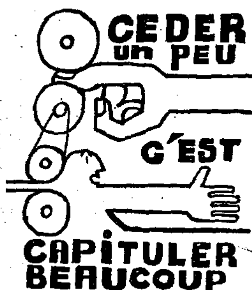
in het duister verborgen lange-termijn-politiek, dan kan hij niet relevant gemaakt worden voor een persoon die morgen verwacht te sterven." En:"Passief wachten op het laatste woord van de geschiedenis is niet revolutie maken. Het is vluchten voor de revolutie. Het gaat voorbij aan het bestaan van brood en spelen, de terreur van rechts, het racisme en animalisme van de heersende klasse-varkens."(2)
Het laatste citaat maakt duidelijk waar het om gaat. Het gaat de revolutionair om een situatie, die ondraaglijk is ("een persoon die morgen verwacht te sterven"), waarvoor een vreedzame oplossing niet (meer) haalbaar gezien wordt ("een ondenkbare herdemokratisering") ofwel te lang zal gaan duren en dan komt men tot de gedachte dat deze toestand hier-en-nu gekorrigeerd moet worden. Dat betekent: er moeten mensen gekorrigeerd worden, de mensen nl. die het sisteem in stand houden en ten uitvoer brengen. Want eerst dàn breng je hier-en-nu de mogelijkheid van een verandering teweeg! Hoe doe je dat dan?
"Er zijn vele duizenden manieren om personen te korrigeren. De beste manier is om er een gewapende expert naar toe te sturen. Ik bedoel niet dat die hem met logika om de oren moet slaan, ik bedoel dat die hem korrigeert, hem afmaakt, hem in het geheim vermoordt, met een pistool met knaldemper, met een geweer, met een vèrdragende karabijn vanachter een rots, 400 meter van hem verwijderd. Verstikking, wurging, kruisiging, verbranding door de vlammenwerper, elimineren door een bom. Auto-ongelukken gebeuren elke dag. Mensen verdrinken, worden neergehouwen, ademen schadelijke gassen in, worden neergestoken, raken vergiftigd door slecht water, rattenkruid, kiemdodende middelen, dollekervel, arsenikum, cyanide, zoutzuur, vitriool. M a a r e e n v l o e k h e l p t n i e t."(2) (Spatiëring van mij.AM-G)
Er is in het bovenstaande niet veel verschil met de uitspraak van de 19e eeuwse revolutionair (ook lange tijd voor anarchist uitgekreten) Sergei Netsjajef, die in punt 13 van zijn 'Revolutionaire Katechismus' feitelijk hetzelfde zegt: "De revolutionair beweegt zich in de wereld van de Staat en van de bevoorrechte klassen alleen maar met het oog op de volledigste en vlugste vernietiging ervan...alles en iedereen moet gelijkelijk voorwerp van zijn haat zijn." En in punt 15: " Het gehele laaghartige sisteem moet in verschillende kategoriëen verdeeld worden. In de eerste kategorie vallen diegenen die tot een onmiddelijke dood veroordeeld worden. Het verbond moet een lijst samenstellen van de aldus veroordeelden in volgorde van hun schadelijkheid voor het sukses van de zaak, zodat ze in de juiste volgorde kunnen worden afgevoerd."(4)
Het is natuurlijk ook geen toeval dat Netsjajef met name bij de Black Panthers weer gelezen wordt. Het is dezelfde verontwaardiging, dezelfde overtuiging dat het onmenselijk en ontmenselijkend sisteem niet tijdig genoeg door een vreedzame aksie tot verandering kan worden gebracht, dezelfde overtui-

ging dat de verantwoording niet ligt in het sisteem-waar-achter-de-mensen-zich-verschuilen, maar daarentegen juist in de mensen die tenslotte het sisteem vormen, dragen en ten uitvoer brengen. Het is het 'omverwerpen van de maatschappij' tot menselijke proporties teruggebracht, het omverwerpen van de individuen die de maatschappij misvormen. Mensen maken het sisteem en voeren het uit: wil je het sisteem veranderen,dan zul je dus de mensen moeten treffen. Deze gedachtegang is eigenlijk door alle revolutionairen-van-de-daad aangehangen, van Robin Hood, via Ravachol en Piet Kooyman tot en met Jackson en Baader. Met de opkomst van de stadsguerilja herkrijgt het zijn - reeds uit de middeleeuwen stammende - ekonomiese gevolgen: een bank leeg halen omdat in deze maatschappij niets zonder geld kan, wapendepots beroven omdat de moderne staat nu eenmaal het monopolie van de (gewapende) macht aan zich getrokken heeft en wapens nu eenmaal noodzakelijk zijn. Het één is het logies en onvermijdelijk gevolg van het ander. "Repressie is er nu, en we zullen een volgend stadium in de revolutionaire bewustwording en aktiviteit niet bereiken als we die niet met een kontra-terreur tegemoet treden en aan de mensen laten zien dat we er zijn, dat verzet mogelijk is."(2)
We kunnen van mening zijn dat als het moment daar is, ekonomiese aksie en gewapend verzet beide noodzakelijk zijn. Maar we kunnen er in alle ernst vanuit gaan dat het niet aanvaarden van de faktor 'gewapend verzet' werkelijk vluchten voor de revolutie is.

NOTEN

(1) Zie: Ontwapening, een illusie? Haarlems Teach-in Komitee & Stichting Vredesopbouw, 1968.
(2) Zie: George Jackson, Bloed en tranen. De Bezige Bij, 1973.
(3) Zie: C. Marighela, Terwille van de bevrijding van Brazilië. Bruna, 1970.
(4) Zie: Sergei Nechayev, Revolutionaire Katechismus. Anarchia, 1972.

TERREUR EN ANTI-TERREUR

THOM HOLTERMAN

I. Zijn 'Instrukties voor de opstand' opent Blanqui alsvolgt:"Dit programma is zuiver militair; het laat de politieke en sociale vragen buiten beschouwing, daar is hier geen ruimte voor. Overigens is het vanzelfsprekend dat de revolutie ten voordele van de Arbeid tegen de tirannie van het Kapitaal voltrokken dient te worden en dat zij de maatschappij op grondslag van de gerechtigheid opnieuw moet opbouwen."
Wanneer we de bourgeoisschrijvers en kommentatoren de naam Blanqui met begrippen als terreur en guerilja horen vereenzelvigen, weten we voortaan, dat zij niet de terreur maar het socialistiese doel als verwerpelijk beschouwen.

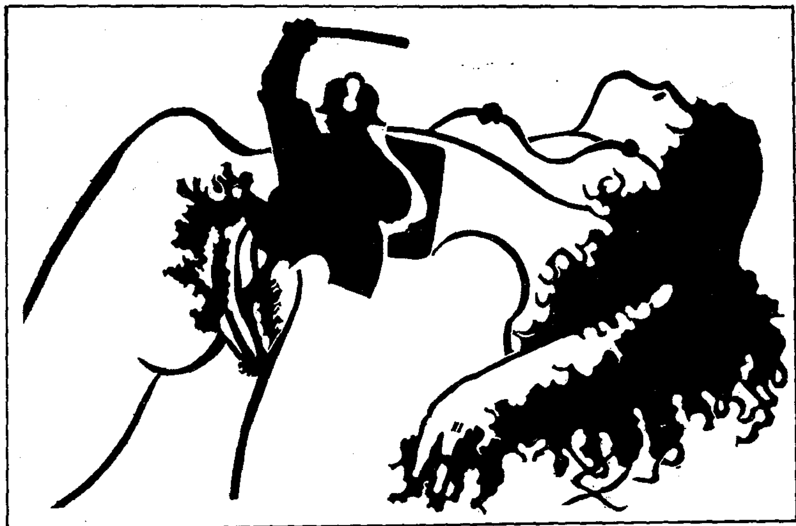
II. Het geweld dat Blanqui bereid was te gebruiken, werd ingezet voor de bevrijding van de arbeidende klasse. Een aantal vragen zijn daaromtrent te stellen. Slechts wat ik de hoofdvraag acht, komt hier aan de orde. Deze luidt: met welk recht kritiseert wie de geweldsopvatting van radikale hervormers?
Alvorens tot de behandeling van die vraag over te gaan, wil ik bij voorbaat stellen met Baldelli ('Social anarchism', Penquin, 1971) van mening te zijn dat de som van twee kwaden - min plus min is plus? - niet tot het goede leidt. Een overwinning, de uiteindelijke, door geweld bevochten is slechts een uiterlijke overwinning. Zij kan door een volgende nederlaag teniet worden gedaan. Om je te hoeden voor een nederlaag zal je bereid moeten zijn, je tenminste gelijk aan je grootste vijand te gedragen. Dit maakt dat je zelf weer vijand en verkrachter van je eigen ideaal wordt.

III. De vraag of geweld terecht kan worden ingezet heeft zich opnieuw in alle hevigheid aangediend door het optreden van de RAF (Baader-Meinhof) in West-Duitsland. Het burgerlijke kamp heeft uiteraard onoverkomenlijke bezwaren tegen de RAF-metoden. Daarvoor voert het argumenten aan, ontleend aan 'law and order' teorieen. Ook is er sprake van een etiese afwijzing. Nu is het mogelijk mijn hoofdvraag te konkretiseren: waar haalt het burgerdom het recht vandaan de geweldsaktiviteiten van radikale hervormers te kritiseren? En heel konkreet gaat het hier dus om de vraag: wie zijn zij eigenlijk, die de aktiviteiten van de RAF 'terroristies' noemen?

IV. Terreur is een woord met een slechte klank. Het is onder het opzetten van afkeurende gelaatstrekken dat het woord uitgesproken wordt. In de burgerlijke, zowel als in de 'socialistiese' maatschappij staat terreur gelijk met een on-

toelaatbaar spel met vuur door half-anarchistiese links-radikale verdwaasden en dolenden.(terminologie ontleend aan de burgerlijke en 'socialistiese' pers. TH.H.)
Het leegschieten van pistolen, het veroorzaken van brand, doet menigeen aan 'anarchistiese terreurdaden' denken. Alsof politie- en legerfunktionarissen anarchisten zijn! Hiermee zijn we tot de kern van de vraagstelling doorgedrongen. Het gaat nl. om de vraag wie de macht heeft om de inhoud van een bepaald begrip te definieren. Wie die macht heeft, kan tevens vanuit de tot wet gemaakte definitie, afwijkingen - indien nodig met harde hand - 'korrigeren'.
De Noorse kriminoloog prof. N. Christie heeft in zijn artikel 'De definitie van gewelddadig gedrag' een beschouwing aan bovenbedoelde problematiek gewijd. Hij stelt dat wat als geweld is aan te merken grotendeels bepaald wordt door het antwoord op de vraag wie zijn definities geaksepteerd krijgt. Er bestaan m.a.w. geen juiste definities van geweld. Hieruit volgt dat diens definitie 'juist' is, wie de macht heeft (om de geldigheid ervan af te dwingen). In deze wijze van probleembehandeling past de idee van het strukturele geweld dat door de geciviliseerde landen (burgerlijke en 'socialistiese') wordt toegepast. Vereenvoudigd komt dit op het volgende neer. Ieder van ons eet en participeert in het politieke leven van zijn land. Wij als Nederlanders hebben daarbij niet de bedoeling kinderen in Ethiopië te vermoorden. Wij handelen alleen maar binnen het raam van de ons opgedragen werkzaamheden. Politiek wordt bedreven middels een demokraties gekozen parlement. Deze bedrijvigheid (netjes werken, netjes eten, netjes plaatsje kiezen) in relatie tot onze handelspartners. Wij, evenals zij, hebben daarbij niet de bedoeling te doden. Toch doen we het, want het resultaat van deze nette wijze van handèlen betekent de hongersdood van kinderen in Ethiopië (om maar bij het willekeurig gekozen land te blijven). Lichamelijke nood, die de dood tengevolge heeft, treedt op door onze politieke beslissingen. Kinderen sterven door onze handelspolitiek.

V. De hoog-geindustrialiseerde landen zijn daardoor als terroristiese naties te beschouwen. In dat perspektief zijn Nederlanders uiterst gewelddadige mensen.
Gedragen Nederlanders zich zo buiten de territoriale grenzen, daarbinnen zijn ze al geen haar beter. Gaat het niet over het sterven van kinderen, maar over het van hun vrijheid beroven van mensen, dan staat één ding vast: de leden van de hoogste en middenklasse worden duidelijk minder vaak de gevangenis in gestuurd dan de leden van de arbeidersklasse, als het om delikten van dezelfde zwaarte gaat.(Zie daarover o.m. D.Chapman, Sociologie en het stereotype van de krimineel. Londen, 1968) Wat Chapman zegt geldt voor dezelfde delikten. Een andere zaak is dat een groot aantal delikten in overwegende mate geschreven zijn voor de nietbezittende klasse. Dit laat verduidelijken aan de hand van het begrip 'diefstal'. Iemand die veel bezit zal minder

de neiging hebben om te stelen, dan iemand die weinig bezit. Het stelen van geld door de knecht bij zijn baas is wel strafrechtelijk relevant; het stelen door de baas van de geproduceerde meerwaarde uit arbeid van die knecht is niet strafrechtelijk relevant. Het resultaat is dat zowel relatief als absoluut meer leden van de arbeidende klasse in de gevangenis zitten dan leden van de bezittende klasse. En bestaat er de mogelijkheid dat veelvuldig leden van de hogere klassen in de gevangenis terecht kunnen komen - zoals dat met alkohol-achter-het-stuur het geval kan zijn - dan wordt juist voor die gevallen een bijzondere gevangenis ingericht. Anders zouden die 'nette heren' tussen 'het gespuis' moeten zitten. Naarbinnen en naarbuiten blijkt Nederland een gewelddadig land te zijn. Daarmee is het een evenbeeld van andere hooggeindustrialiseerde naties. Deze gewelddadigheid wordt niet zozeer veroorzaakt door de aanwezigheid van zeer veel 'slechte' mensen als wel door het bestaan van een bepaalde maatschappelijke struktuur. In het kort betreft dit hetvolgende. De naar winstmaximalisatie strevende produktie-eenheden worden vanuit een individualistiese optiek gestuurd. Het kompetitieve denken en handelen dat deze individuele optiek met zich mee brengt, kan alleen in een kapitalistiese maatschappijstruktuur gedijen. De mensen bevinden zich permanent in de gunmansituatie van jij-of-ik (dood) en nooit in de situatie van wij-allen. De RAF heeft op gewelddadige wijze willen afrekenen met die gunman-situatie door zichzelf als gunman op te stellen, dit onder gebruikmaking van een overbekend middel: geweld.

VI. In haar "Ontwerp van de stadsguerilja" maakt de Baader-Meinhof groep duidelijk een anti-imperialistiese strijd te willen voeren, waarbij zij hoopt dat deze strijd zal leiden tot de zege van de arbeidersklasse. In dit konsept zeggen zij géén Blanquisten te zijn en ook geen anarchisten, hoewel zij Blanqui voor een groot revolutionair houden en het persoonlijke heldendom van veel anarchisten op geen enkele wijze verachtelijk vinden. De anti-imperialistiese strijd achten zij nodig om af te rekenen met de fascistiese terreur als middel ter instandhouding en stabilisering van de kapitalistiese heerschappij. Horst Mahler, lid van de groep en rond 1968 advokaat te Berlijn, ziet het nazidom als een nationalisties geborneerd vooruitlopen van de fascistiese terreur, die de agenten van het imperialisme heden ten dage in de onderontwikkeld-gehouden gebieden organiseren en financieren.
(Rjazanov,D.B.,Zur Frage des Verhältnisses von Marx zu Blanqui; (Verlag van Houden, Utrecht 1973). Deze uitgave is een bundel met geschriften van en over de Baader-Meinhof groep.)
De leden van de Baader-Meinhof groep zijn door de analyse van het maatschappelijk gebeuren (in West-Duitsland) --terecht-- tot de konklusie gekomen, dat afgerekend moet worden met "de meest monsterlijke vereniging uit de geschiedenis", zoals Horst Mahler de "bende van General Motors (...) United Fruit en enige andere" noemt.

VII. We zijn nu terug bij waar we begonnen. We vroegen ons af wie met welk recht de terreur-opvatting van een ander effektief (=vrijheidstraf ten uitvoer leggen, najagen, doodschieten) kritiseert. Wij zagen dat tot op dit ogenblik nette burgers de dood van kinderen in Ethiopië veroorzaken (waarbij we van Vietnam-oorlog en Chili-terreur zwijgen), althans niet voorkomen. We weten dat Mussolini toendertijd daar die zelfde dood zaaide. De ene heet fascist (Mussolini), de andere heet handelaar of financieel deskundige. Maar beiden bezorgen de dood. Dat de handelaar zichzelf geen fascist zal noemen, zich zelfs zal voorstaan op zijn nette demokratiese inslag, behoeft geen betoog. De leden van de Baader-Meinhof groep spreken daarentegen eveneens van fascisten. Zij plaatsen een stuk geweld, dat terreur wordt genoemd, tegenover hen om met hen af te rekenen. Zij pogen daarmee een fascistiese handelswijze met eigen middelen ('koekje van eigen deeg') -kwantitatief alleen geringer- te bezweren.
Maar de metode van het meten-met-twee-maten, door de officieren van justitie, de rechters, de wetgever, dit onder begeleiding van de burgerlijke kommunikatiemedia, zal verhinderen dat wordt doorgedrongen tot het bewustzijn van vele mensen. De terugslag van de reaktie zal enerzijds een verscherping van de verhoudingen meebrengen. Anderzijds zal die reaktie er tevens een versterking weten uit te slepen (méér terreurbestrijdings-politie, 'strengere' wetgeving). De strengere wetgeving die rond 1900 speciaal ter bestrijding van 'anarchistiese daden' van kracht werd, heeft niets geholpen...

De eerste en tweede wereldoorlog konden zonder meer uitbreken en gevoerd worden. Het (Duitse) Kapitaal heeft daar geen enkele kleerscheur aan overgehouden.

VIII. De machtigste zal de inhoud van zijn definitie van geweld weten waar te maken langs legale weg. De legale weg is de nette weg. Netheid in dit verband is, overal en altijd: kamoeflage. Het illegale kan nu tot on-net worden verklaard.

De bevrijder van de arbeidende klasse, de anti-terreurbedrijver, is onder hantering van dit sisteem van etikettering gedeklasseerd tot terrorist. De fascist heeft zich geklasseerd als nette burger, die de wet gehoorzaamt. Zeker....zijn wet. En daarmee zijn we terug bij een ander punt: de gunman-situatie. Wie het geweld van de Baader-Meinhof groep kritiseert anders dan met vooraanname van een anti-imperialistiese en anti-fascistiese visie, gaat onvermijdelijk getuigen van een uiterst hypokriete opvatting. Wanneer iemand vanuit een burgerlijke visie zegt tegen het geweld te zijn van de Maader-Meinhof groep, dan moet hij tegen elk geweld zijn, het strukturele geweld niet uitgesloten. In geweld zelf, namelijk in zijn effekt, valt geen onderscheid te maken (dood is dood).

Met betrekking tot het doel is wel een onderscheid mogelijk dat zich laat rechtvaardigen: behoudend of bevrijdend geweld, terreur of anti-terreur. Het geweld van de machtigste is steeds het behoudende geweld. Het bevrijdende geweld, zal bij een overwinning die ermee werd bevochten, de toepassers ervan tot krachtigste maken. Dit is het gevaarlijkste moment: zullen zij niet de nieuwe onderdrukkers worden? Dit laat zich voorlopig als een teoretiese mogelijkheid stellen. De RAF heeft nog niet overwonnen, en haar strijd is nu te rechtvaardigen; het gaat immers om de vraag zal het socialisme zegevieren, en zal het hedendaags fascisme overwonnen worden.

IX. De burgerlijke kritikus met zijn hypokriete opvatting over geweld zal 'het geweld van de sterkste' aanhangen, wat tevens'het recht van de sterkste' meebrengt. De wet van de jungle heerst. De kapitalistiese maatschappij is de jungle waar die wet kan heersen. Zo'n maatschappij verlangt naar 'mannen van de daad', die zich laten leiden door een gangstermoraal. Dit is de moraal van de overwinning en wraak, nederlaag en wrok, in onuitputtelijke opvolging (verg. Camus, De mens in opstand; Amsterdam,1973). Het gaat hier over het spel om de winst, waarbij menigmaal wordt verloren. Tenzij men zich 'sterk' maakt, zijn medestanders elimineert (tegenstanders elimineer je vanzelfsprekend). Hieruit spreekt de grondtoon van een kapitalistiese maatschappij, welke tevens de grondtoon van het nazi-dom en dat van het hedendaags fascisme is: gekollektiveerde minachting.

OVER DE RAF

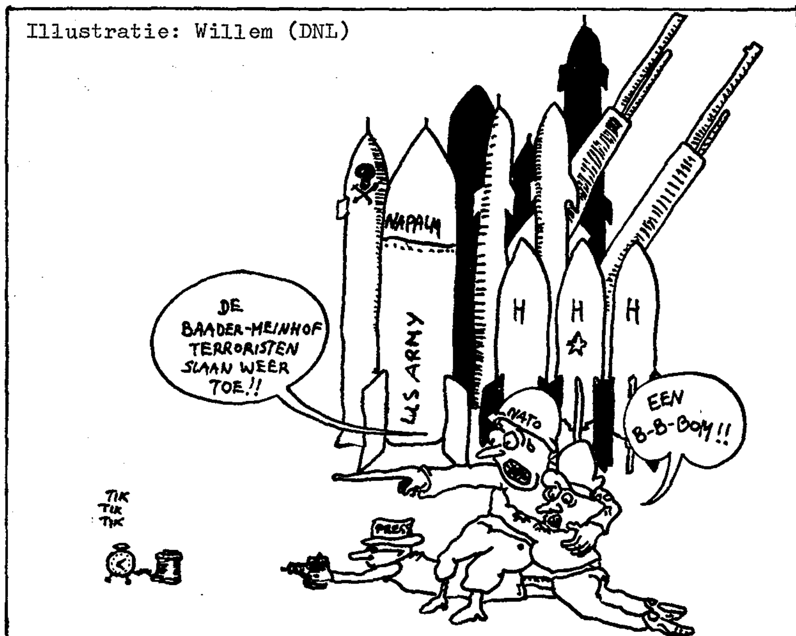
BOUDEWIJN CHORUS

Diskussie over teorie & praktijk van de RAF dient gevoerd te worden vanuit onvoorwaardelijke solidariteit met de gevangen kameraden in de BRD, zo betoogde ik aan het slot van een bijdrage in De As 12 over isolatiefolter waaraan de RAF wordt blootgesteld in de Duitse strafinstellingen. Konklusies uit een dergelijke diskussie mogen dus nooit de steun aantasten die deze kameraden nodig hebben. Zij strijden immers aan dezelfde kant van de barrikaden, zijn gijzelaars van het geperverteerde staatsapparaat dat onderdeel uitmaakt van het onderdrukkingssysteem waartegen wij allen -op hoe verschillende wijze en met hoe verschillende metoden ookgeacht worden te strijden. Wij, -identificeerbaar en ons presenterend als anarchisten. Zij, -zich presenterend als marxisten, maar voortdurend voor anarchisten gehouden. "Het anarchismebegrip dat de staatsschutz-instanties hanteren is niets anders dan een antikommunistiese vijand-markering die op niets anders dan het gebruik van springstof is terug te voeren en als een termenafspraak in het kader van het kontra-oproer van de regering erop gericht is de latente angsten te manipuleren, -de angsten voor werkloosheid, krisis en oorlog die voortdurend aanwezig zijn op grond van de onzekere levensverhoudingen onder het kapitalisme- om het volk de maatregelen van de 'binnenlandse veiligheid', de militaire machinerie van de staat: politie, geheime dienst en leger als maatregelen ter handhaving van veiligheid en orde te verkopen. Een afspraak ook die erop gericht is een reaksionaire, fascistiese mobilisering van het volk uit te lokken en identifikatie met het geweldsapparaat van de staat manipulatief te verwekken. Het is ook een poging om de oude strijd tussen revolutionair marxisme en revolutionair anarchisme voor de kar van het staatsimperialisme te spannen en om de momentane vervlakking van het marxisme in een opportunistiese variant tegen ons uit te spelen: marxisten -zo heet het- pakken niet de staat aan maar het kapitaal, zien niet de straat maar uitsluitend de fabriek als centrum van klasseschermutselingen, -enzovoort. Volgens dit valse marxisme-begrip was Lenin anarchist en was zijn geschrift 'Staat en revolutie' een anarchisties geschrift. Het is evenwel hét strategiese geschrift van het revolutionaire marxisme. De ervaring van alle guerillabewegingen is eenvoudig, dat het instrumentarium van het marxisme-leninisme, datgene dus wat Lenin, Mao, Giap, Fanon en Che uit de marxistiese teorie hebben verworven en aangewend, bruikbaar voor hen is en een wapen in de anti-imperialistiese strijd." (1) De scheidslijnen moeten voor

ons dan ook niet tussen deze revolutionairen en ons getrokken worden. Wij kunnen ons niet opwinden over de aan de staatsideologie inherente verdraaiingsmechanismen, al hebben wij frekwente moeilijkheden te onderscheiden tussen vrijblijvend individualisties anarchisme en handelend syndikalisties anarchisme. Juist in strategiese overeenstemming zouden anarchisten en -wat wij traceren als maoisten:- marxisten elkaar bij uitstek kunnen vinden. Het is dan ook eenzelfde soort fabeltje als waar de RAF in voorgaand citaat op duidt dat anarchisten niet te vinden zouden zijn in de gelederen van de RAF en zijn Aufbau-organisationen, of in de Beweging van de 2e juni. Daarom ook kunnen en mogen anarchisten zich niet onttrekken aan de diskussie over teorie & praktijk van de RAF, -hoe ongelegen dit ook moge komen voor sommige niettemin gerespekteerde schrijftafel-anarcho's die hun best doen het anarchisme van zijn negentiende-eeuws geweldsimago te ontdoen, alsof zulke voorwaarden van reformistiese fatsoenssignatuur ons een stap verder zouden helpen.
Naast de primaire solidariteit met gevangen kameraden is nog een andere, even vanzelfsprekende, voorwaarde noodzakelijke grondslag voor de diskussie over de RAF: de strategiese konseptie van de RAF, haar klasse-analyse, haar destijdse en momentane praktiese handelingen dienen gepubliceerd en voorhanden te zijn. Effektief oordelen, konsekwent handelen zal eerder niet goed mogelijk zijn. Laten wij dat geduld opbrengen niet als rationalisering van onze drempelvrees om in de repressief-tollerante situatie in Nederland de daadwerkelijke logistieke opbouw van een op dergelijke repressie als in de BRD anticiperende beweging ter hand te nemen, maar als streven de tijd in het voordeel te laten werken van een kwalitatief uitzicht biedende samenwerking tussen ondogmatiese revolutionairen, voor zover ze bereid zijn dit leven in de waagschaal te stellen voor dat van hun kinderen.
Aan salonsocialisten en sociaal-demokraten ten dienste van de staat mag de fiksie voorbehouden blijven, dat in West Europa revolutie kan worden doorgevoerd met uitsluitend geweldloze middelen. Vanuit histories perspektief zullen anarchisten zich herkennen, als de RAF het primaat van de praxis stelt en het voorhoede-begrip herleidt tot het privilege om als eerste in de strijd te mogen.

Ontstaan van de RAF

De RAF is voortgekomen uit de schoot van het West-Berlijnse studentenverzet. Anno 1967-68 was juist in Berlijn, het breukvlak van de koude oorlog tussen staatskapitalisme en staatskommunisme, de repressie tegen dit verzet uitermate krachtig en het politiegeweld ongehoord. Bij een demonstratie tegen het bezoek van de sjah van Perzië werd er de student Benno Ohnesorg doodgeschoten door een Springer-geïnfekteerde politieprovokateur, 2 juni 1967. Naar deze laffe moord zou later het RAF-kommando van de 2e juni (aanslag op Springer hoofdkantoor in Hamburg, 19 mei 1972) en de Beweging van de 2e juni vernoemd

Illustratie: Willem (DNL)

worden.
De maanden die volgden legden het staatsgeweld in onverbloemde vorm bloot: het klimaat in Berlijn wordt gekenmerkt door voortdurende straatgevechten, politierazzia's, invallen in kraakpanden, ontruimingen van bezette gebouwen, klopjachten op kommunards als Fritz Teufel en Dieter Kunzelman. Het massale verzet tegen de genocide in Vietnam en de als pre-fascisties gekenmerkte Notstandsgesetze nam nu harde vormen aan. De socialistiese studentenbond SDS en de buitenparlementaire oppositie APO organiseerden talloze meetings, demonstraties, kraakaksies, bezettingen van universiteit, school en kinderhuis. De studenten waren uitgediskussieerd en wilden de Frankfurter Schule analyses (Habermas, Marcuse, Adorno) aan de praktijk toetsen. Maar door de Bildzeitung en andere media van de Springerpers opgehitste politie & justitie haalden een ruwe streep door de vele vrije experimenten in de wijken en op de scholen. West Duitsland geraakt in een stroomversnelling van geweld en tegengeweld. De Bild-oproepen die in feite tot standgericht hadden aangezet misten hun uitwerking niet: april 1968 wordt Rudi Dutschke door een fanatieke politievrijwilliger door het hoofd geschoten. Opnieuw een slachtoffer van het staatsgeweld. Maar het verzet groeide. Enteignet Springer! werd de leus tegen de leugenachtige bewustzijnsindustrie die verantwoordelijk werd geacht voor de ongenuanceerde mentaliteit die in de BRD heerste. Anti-kommunisme en ontpolitisering waren troef bij de door

Springer gemonopoliseerde media. Het verzet hiertegen resulteerde onder meer in tijdelijke sabotage van de distributie.
In dit opgezwollen klimaat vonden aktivisten die keer op keer hun merendeels legale experimenten met geweld doorkruist zagen, hun demonstraties verstoord en hun bezettingen uiteengeslagen, een haast vanzelfsprekende voedingsbodem voor metoden van harde aksie. De eerste vormen daarvan doken in de voorzomer van 1968 op: brandstichtingen. Zo'n brand werd bijvoorbeeld in Frankfurt in een warenhuis gesticht door Gudrun Enslin, Andreas Baader, Thorwald Proll en Horst Söhnlein. Het was een protest tegen de gruwelijke bombardementen van de Amerikanen in Vietnam en tegelijk een protest tegen de welvaartsproduksie die ten grondslag ligt aan de konsumententerreur, onderdrukkingsvorm bij uitstek in de West Europese metropolen.
"Ik spreek hier niet over een paar verbrande schuimrubbermatrassen, ik spreek hier van de verbrande kinderen in Vietnam" zou Gudrun bij haar proces, oktober van datzelfde jaar, verklaren. Verdediger van de brandstichters is Horst Mahler, die met andere linkse juristen een rechtshulp-organisatie voor politieke aktivisten had opgebouwd. Ulrike Meinhof woonde het proces bij als kollumniste van het blad Konkret. Mahler c.s. wisten, geheel in de stijl van wat Bertolt Brecht een 'sociologies experiment' had genoemd, het hele proces van funksie te doen veranderen en te gebruiken als een soort platform voor politieke propaganda. Deze stijl van non-koöperatie, vertraging en vaak tegenwerking van de formele procedures is de verdediging van de RAF-gevangenen blijven kenmerken. Het gedrag is gericht op het blootleggen van de onvermijdelijke tegenspraken in het rechtssysteem van de burgerlijke kapitalistiese maatschappij. Daarbij komt het aan op de konfrontratie, het zichtbaar maken van de tegenspraak tussen burgerlijke ideologie en praxis. (2)
Tijdens het proces solidariseren zowel Mahler als Meinhof zich volledig met de brandstichters, die drie jaar tuchthuis tegen zich horen uitspreken. Een jaar later komen Baader en de anderen voorwaardelijk vrij. Overigens voerden schrijvers als Heinrich Böll en Hans Magnus Enzensberger toen al verontwaardigde kampagnes tegen de Bondsrecherche, de Bondsinlichtingendienst en de Verfassungsschutz ('grondwetswacht', justitiële bewakingsinstantie) die zich steeds meer toelegden op de vervolging van politieke aktivisten. De voorspellingen van Noam Chomsky (3) over de verlegging van de koude oorlog ideologie naar de bestrijding van de binnenlandse staatsvijand beginnen uit te komen.

Logistieke opbouwfase van de RAF

Eenmaal vrijgelaten, melden de brandstichters zich in strijd met de staatsinstruksie niet bij de justitie maar duiken onder. De groep begint zich voor te bereiden op de gewapende strijd. Zij wordt propagandisties gesteund door basisgroepen die werken rond het anarchistiese blad Agit 883. De oriëntering op de illegale strijd vormt niet de uitsluitende aktiviteit van

de latere RAF in dit stadium. Er wordt gewerkt in socialistiese kinderkommunes, in de gezondheidszorg en in bedrijven. Bovendien wordt verscheidene malen deelgenomen aan legale linkse aksies. Maar infrastruktuur en logistiek van de noodzakelijk in cellen opererende organisatie voor illegale strijd zijn nu prioriteit. Eind 1968, begin 1969 worden in de BRD verscheidene aanslagen gepleegd, onder andere in Berlijn op de Moabit-gevangenis, waar verschillende aktivisten straffen uitzitten.
De Amerikaanse bibliotheek in Berlijn brandt af, juli 1969 wordt een aanslag gepleegd op regeringskantoren in Bamberg. Bij deze laatste aksie worden blanco persoonsbewijzen ontvreemd. In november en december volgen nog zes aanslagen in Berlijn. Er vallen bij geen van deze aksies gewonden of doden.
Begin 1970 worden Mahler en Baader opgepakt. Mahler wegens zijn aandeel bij sabotage tijdens anti-Springer aksies en Baader omdat hij zich niet gemeld heeft na zijn voorwaardelijke vrijlating en inmiddels ook op verdenking van geweldpleging.
Maar op 14 mei 1970 wordt Baader bevrijd door onder meer Ingrid Schubert en Irene Goergens. Ulrike Meinhof, die legaal aanwezig was op de plaats van handeling omdat zij met de gevangene Baader aan een boek werkte, zag zich gedwongen met het bevrijdingskommando te vluchten na een onverwacht incident, waarbij een bewaker het nodig vond zich tussen de gevangene en zijn bevrijders te werpen. Hij werd aangeschoten en gewond.
De keuze voor de illegaliteit als uitsluitende status is nu onafwendbaar geworden voor de groep. Via Oost Duitsland verdwijnt zij naar Jordanië en Syrië, waar zij in kampen van Palestijnse verzetsstrijders training krijgt in gewapende aksie. Daar ook worden kontakten gelegd met internationale groepen, waaronder het Japanse Rode Leger waarvan kernleden als Foesako Sjingenoboe in Beirut, Libanon, verbleven. Het Sekigoen had toen al door vliegtuigkapingen van zich doen spreken.
De naam Rote Armee Fraktion wordt gekozen. Terug in de BRD wordt op 29 september 1970 opnieuw een logistieke aksie uitgevoerd. Vrijwel gelijktijdig worden drie banken in Berlijn overvallen. Buit: 217.469 D-mark. De materiële basis voor de gewapende strijd is gelegd. Maar een week later volgen arrestaties. Mahler, Ingrid Schubert en Irene Goergens worden opgepakt, onder meer op verdenking van deze bankovervallen. De opbouwaksies gaan niettemin door. In november worden gemeentehuizen van verschillende kleinere plaatsen overvallen, blanco paspoorten, identiteitsbewijzen, stempels en andere dokumenten worden buitgemaakt. Er volgen nog enkele bankovervallen. Begin 1971 trekt de groep zich voor enige maanden terug in het buitenland en schrijft het eerste manifest: Ontwerp Stadsguerilla. Niet anarchistiese teoretici worden hierin aangehaald, maar Marx, Engels, Lenin, Mao. "Wij zijn geen Blanquisten en geen anarchisten, hoewel wij Blanqui beschouwen als een groot revolutionair en de persoonlijke heldhaftigheid van vele anarchisten geenszins verachtelijk vinden." Ontwerp Stadsguerilla wordt mei 1971 uitge-

bracht. Later volgden nog De gewapende strijd in West Europa en Het volk dienen. De diskussie over de maatschappelijke analyse, die aan de RAF-strategie zoals die in deze manifesten wordt uiteengezet ten grondslag ligt, wordt konsekwent teruggewezen. De RAF wenst niet terug te keren tot de studentikoze schrijfburo's, maar prolongeert en perfektioneert liever de strijdmetoden die naar voren waren gekomen in de straatgevechten, de politieke- en bedrijfssabotage in Parijs, Berlijn en Amsterdam anno 1968. Voor de RAF is het primaat van de praxis uitgangspunt. "Of het juist is het gewapend verzet reeds nu te organiseren hangt er vanaf of het mogelijk is, -en dat is uitsluitend prakties uit te maken."
Alle klassieke revolutionaire teoretici, van Marx tot Mao, geven aan dat de revolutie niet kan slagen zonder een militaire fase door te maken. Mao stelt dat deze fase niet geprovoceerd dient te worden voordat de massa's voldoende gepolitiseerd zijn om de konfrontatie ook militair aan te kunnen. Maar de RAF, vanuit het standpunt redenerend dat de gewapende strijdmetodes naar de massa's toegehaald kunnen worden door ze in de praxis als bruikbaar aan te tonen, stelt dat de stadsguerilla in de grote metropolen juist goede mogelijkheden biedt tot een niet van meet af door de bevolking gesteunde strijd en de vonk kan zijn tot algemene aanwending van deze strijdmetode.
"Wij zeggen niet dat de organisatie van illegale gewapende verzetsgroepen legale proletariese organisaties zou kunnen vervangen of individuele aksies in het kader van de klassestrijd en evenmin, dat de gewapende strijd het politieke werk in wijken en bedrijven zou kunnen vervangen. We stellen alleen, dat het ene voorwaarde voor het sukses en de vordering van het andere is."

De repressie: strategie van de angst

In mei 1971 is de groep weer terug in de BRD. Op 11 mei wordt Astrid Proll gearresteerd. Twee maanden later, 15 juli 1971, wordt Petra Schelm zonder omhaal door de politie van Hamburg neergeschoten, bij een verkeerskontrole. Inmiddels wordt duidelijk dat de massieve macht van het Duitse staatsapparaat zich op de vervolging van de Baader-Meinhof bende (Bild) had gestort. In de grootste vervolgingsoperatie sinds de jodenrazzia's worden 150.000 funksionarissen van politie, justitie en leger -waarvan velen bewapend met karabijnen en machinegeweren- ingezet bij het uitkammen van aan de RAF verwante linkse groeperingen. De Springerpers begeleidde de operaties met laster & leugen. Primaire doelstelling: kriminalisering van de RAF. De politieke achtergronden worden verhuld, de RAF wordt te kijk gesteld als een klub ordinaire gangsters. Iedere onopgeloste bankroof, moord, wapendiefstal wordt de RAF in de schoenen geschoven. De drijfjacht op tal van linkse personen en organisaties was begonnen. Hoogleraren en anderen die onderdak hadden verschaft aan RAF-sympatisanten werden geschorst en ontslagen.

Intellektuelen als Böhl werden in Bild en Die Welt bespuugd en gehoond en bestempeld tot de geestelijke vaders van het geweldsspook. De strategie van de angst vormde de leidraad bij deze vervalsingskampagne.
Op dat moment was echter de enige dode die gevallen was Petra Schelm. Het effekt van de hetze kon ook op de RAF zelf, die uitdrukkelijk in zijn manifesten had verklaard niet op doden uit te zijn ("Wij schieten als op ons geschoten wordt. De smeris die ons lopen laat, laten wij ook lopen.") een zekere uitwerking niet missen. Twee aktivisten van de RAF schieten op 21 oktober 1971, bij de arrestatie van Margrit Schiller, een politie-agent neer. De oorlog is begonnen. Op 4 december wordt een aktivist van de Berlijnse anarchistiese Zwarte Hulp, die de RAF propagandisties steunt, vermoord. Georg von Rauch werd na zijn arrestatie door een rechercheur in de rug geschoten, terwijl hij met de handen omhoog tegen een muur stond. De politie laat hem ter plaatse doodbloeden. De dag daarop organiseert de gezamenlijke Zwarte en Rode Hulp in Berlijn een demonstratie waaraan meer dan 5000 man deelnemen.
Op 2 maart 1972 valt opnieuw een dode, opnieuw aan de RAF-zijde: Thomas Weisbecker wordt in een winkelstraat in Augsburg door de politie doodgeschoten. Hoewel gewapend heeft hij niet eens de kans gehad zich tegen zijn aanhouding te verzetten, hij is onmiddellijk neergeschoten. Zijn vriendin Carmen Roll wordt gearresteerd. De volgende dag voert de politie in Hamburg een razzia uit en opent het vuur op Manfred Grashof en Wolfgang Grundman, die zich in een flat verschansen. Grashof wordt levensgevaarlijk gewond, evenals een politie-officier. Deze bezwijkt later aan zijn verwondingen en wordt met groot ver-

toon begraven. De leidende rechter van onderzoek, Buddenberg, beveelt dat Grashof niet in het ziekenhuis mag worden behandeld.

De mei-initiatieven

Inmiddels is de RAF overgegaan tot een nieuwe strijdfase. Van een voorbereidende logistieke opbouw wordt overgeschakeld op een duidelijk offensief. Op 11 mei vernielen drie T.N.T.-ladingen, samen 80 kilo, de officiersclub van het hoofdkwartier van het vijfde Amerikaanse legerkorps in Frankfurt. Een kolonel wordt gedood, dertien andere officieren raken gewond. De aksie is uitgevoerd door het Kommando Petra Schelm, op de dag dat de mijnenblokkade in Haiphong wordt gelegd. In een kommunikee laat het RAF-kommando weten, dat West Duitsland en Berlijn geen achterland meer zullen zijn voor de uitroeiingsstrategie van de Amerikanen in Vietnam. "Habt Mut zu kämpfen, habt Mut zu siegen. Schaft zwei, drei, viele Vietnam", besluit het vlugschrift.
Op 12 mei, de dag daarop, brengt het Kommando Thomas Weisbecker springladingen tot ontploffing op het hoofdburo van politie in Augsburg, waar Tommy werd vermoord. Tegelijkertijd volgt een aanslag op het hoofdkwartier van de recherche in München, waar Tommy's moordenaar huisde. "Die Fahndungsbehörden haben nunmehr zur Kenntnis zu nehmen, dass sie keinen von uns liquidieren können, ohne damit rechnen zu müssen, dass wir zurückschlagen werden" laat het RAF-kommando weten.
Maandag 15 mei volgt een nieuwe wraakaksie, nu op de genoemde rechter Buddenberg, door het Kommando Manfred Grashof. De aanslag mislukt in zoverre, dat de auto waaraan een springlading was bevestigd, bij volstrekte uitzondering niet door Buddenberg zelf maar door zijn vrouw werd bestuurd. Ze raakt ernstig gewond. Toen reeds nam de RAF in het uitgegeven kommunikee waarin de aksie geclaimed werd, scherp stelling tegen de "Isolation, Einzelhaft" etc. van de RAF-gevangenen, waarvoor Buddenberg verantwoordelijk was.
Op 19 mei exploderen twee bommen in Hamburg, in het gebouw van Springer. Zeventien personeelsleden raken gewond. Dat was niet nodig geweest als direkteur Axel Springer de tijdige telefoniese waarschuwingen niet in de wind had geslagen. In het traditionele kommunikee stelt de RAF: "Om 15.29 uur is op telefoonnummer 3471 de eerste waarschuwing doorgegeven, met de eis het kantoor binnen 15 minuten te ontruimen op grond van bomalarm. Het antwoord was: 'houdt u toch op met die onzin' en er werd opgelegd. Om 15.31 belden wij opnieuw: 'als u niet onmiddellijk ontruimt, gebeurt iets vreselijks'. Maar de telefonistes hadden duidelijk de opdracht niet te letten op zulke telefoontjes. Het derde telefoontje om 15.36 uur was aan de juuten van de recherche gericht: 'zorgen jullie er verdomme voor dat de boel eindelijk ontruimd wordt'. Omdat het Springerkonsern het feit dat er gebeld is niet kan ontkennen, verdraait het dit bericht: er zou maar één telefoontje zijn geweest en dat

zou te laat zijn gekomen. Twee telefonistes en de juuten kunnen bevestigen dat de Springerpers opnieuw liegt. Springer kalkuleerde liever het risiko in, dat zijn arbeiders en personeel door bommen werden gewond, dan het risiko een paar uur werktijd, dus winst, door mogelijk vals alarm te verliezen. Voor de kapitalisten is de winst alles, zijn de mensen die deze voor hen maken niet meer dan stront. -Het spijt ons dat arbeiders en personeel gewond is geraakt".
De arbeiders zelf komen ook met een verklaring, waarin zij direkteur Springer verwijten hen geslachtofferd te hebben. De strategie van de angst van Springer c.s. bleek opnieuw bij uitstek fascistiese middelen te heiligen.
Op 24 mei voert het Kommando van de 15e juli (1971, moord op Petra Schelm) een aanslag uit op het komputercentrum van het Europese hoofdkwartier van de US-strijdkrachten in Heidelberg, waar de bombardementsvluchten op Vietnam werden geprogrammeerd. Een kapitein en twee sergeanten worden gedood, vijf anderen gewond.

Arrestaties van de RAF-kernleden

Een week na dit laatste grote offensief tegen het US-imperialisme volgen de arrestaties van RAF-kernleden: 1 juni Andreas Baader, Holger Meins en Jan Carl Raspe bij een belegering van een bomwerkplaats in Frankfurt door 250 met machinepistolen, traangas en een pantservoertuig uitgeruste politiemannen. Baader raakt in het vuurgevecht in de rug gewond. Gudrun Enslin wordt 7 juni gepakt, 9 juni Bernard Braun en Brigitte Monhaupt en 15 juni Ulrike Meinhof en Gerhard Moller. Nog op 25 juni zou een volkomen onschuldig slachtoffers onder politiekogels vallen: Ian McLeod wordt doorzeefd nadat hij bij een razzia in zijn flat te Stuttgart 's morgens om half vijf de deur verschrikt door de met machinepistolen bewapende rechercheurs had dichtgegooid.

Na de arrestaties, die in feite mogelijk waren doordat de staatstaktiek van kriminalisering en isolering ook binnen de linkse beweging in de BRD -die immers had toegestaan dat een wig gedreven werd tussen legaliteit en illegaliteit door gebrek aan solidariteit - onverwacht effekt sorteerde, hebben overgebleven RAF-strijders zich met anderen in RAF-Aufbau Organisationen gegroepeerd. De staatsrepressie tegen de gevangen RAF-kameraden heeft borg gestaan voor een bredere mobilisatie ter linker zijde. Dat de RAF-AO's hun hernieuwde logistiek-fase binnen twee jaar hebben kunnen afsluiten is een bewijs voor de kracht die de stadsguerilla in de BRD inmiddels heeft ontwikkeld. Het is uiteraard nog te vroeg te berichten over door de RAF-AO's uitgevoerde initiatieven. De bomaanslag op het station in Bremen behoorde daar evenwel niet toe: alleen fascisten richten hun aksies tegen het volk en de plaatsen waar het samen komt, de aanslagen in Italië op overvolle treinen en in drukke bankgebouwen zijn recente bewijzen van dit laffe fascisme-kenmerk, dat gericht is op de verwekking van angst en dat de massa's moet intimideren tegen het rode gevaar. De RAF heeft uitsluitend initiatieven ontwikkeld tegen de onderdrukkers van de massa en heeft daarvoor ook de verantwoordelijkheid genomen.

NOTEN

(1) Interview met de RAF, Der Spiegel 20.1.75. De tekst van dit belangrijke en autentieke interview van recente datum bevat schriftelijke vragen en antwoorden in twee instanties. Het interview geeft de huidige opvattingen van de RAF weer, met name over het verschil van de situatie in de BRD als West Europese voorpost en kolonie van het US-imperialisme met de andere EEG-landen, die door een histories ontwikkelde anti-fascisme traditie een duidelijkere klasse-identiteit in het proletariaat aantreffen. De vertaalde tekst van dit interview is samen met een brief aan de RAF van de onlangs uit de gevangenis bevrijde Renato Curcio, strijder van de Brigate Rosso, uitgegeven in de serie Teksten van & over de RAF, deel 4. Te bestellen door storting van Fl. 2,50 op giro 25 53 850 van Stichting Pamflet, Driebergen

(2) Over de recente Lex Baader-Meinhof heeft Mr. P.H. Bakker Schut onder de titel Politieke justitie in de Bondsrepubliek Duitsland gepubliceerd in het Nederlands Juristenblad, febr.'75

(3) Noam Chomsky: Over het interpreteren en veranderen van de wereld. Van Gennep, Amsterdam.

P.S. Het FIS,een steunfonds van de Vrije Socialisten, heeft een blad 'Solidariteit' uitgebracht met in het eerste nummer een artikel 'Baader-Meinhof: de feiten', een overzicht dat stijf staat van de fouten. Kennelijk is hiervoor gebruik gemaakt van een bedenkelijk werkje in de serie Aktuelle Dokumente, 'Die Baader-Meinhof gruppe' door Reinhard Rauball. Zaken die de RAF ten onrechte worden aangewreven en/of (nog) niet bewezen zijn worden hierin -en door het FIS- als RAF-aksies gedebiteerd, terwijl als vaststaand door de RAF geklaimde aksies als niet-geklaimd worden vermeld. De FIS-'feiten' stammen uit DPA en Springer-bronnen!

BOEKEN

NOSTALGIE VAN DE MEIBOOM

Rotterdams burgervader André van der Louw is zijn politieke loopbaan gestart als eenvoudig bestuurder van de Haagse afdeling van de Arbeiders Jeugd Centrale (AJC). In Rood als je hart beschrijft Van der Louw op een vlotlezende manier de geschiedenis van deze merkwaardige - in 1918 opgerichte- jeugdbond.
Merkwaardig omdat je bij socialisme nu niet bepaald in de eerste plaats denkt aan een organisatie die van marsroetes, riten en leidersverering aan elkaar hangt. De AJC was het produkt van Koos Vorrink, een otoritaire figuur, die zich ten doel stelde de "betere" arbeidersjeugd tegen kommunisme, anarchisme en zedenloosheid te beschermen. Door de traditioneel nauwe banden die de SDAP met de Duitse sociaal-demokratie onderhield, slopen nog eens allerlei germaans-mistieke elementen de AJC binnen (dansen om de meiboom !).
Gelukkig weet Van der Louw zich aardig van die kanten van de AJC te distantiëeren. Dat de SDAP jeugdorganisatie ook een organisatie is geweest waar solidariteit en kameraadschap centraal stonden, een plaats waar duizenden opgroeiende arbeidersjongeren met kultuur en natuur in aanraking zijn gekomen, valt echter moeilijk te loochenen. (HR)
(A.v.d.Louw, Rood als je hart - 'n geschiedenis van de AJC; De Arbeiderspers, Amsterdam/1974; prijs ƒ 28,00)

BUURTAKTIES

Wolfgang Beck's Democratie in de wijken is een uitstekend boek voor allen die in aktiegroepen zitten, zich met aktiebegeleiding bezig houden, dan wel met de problemen van inspraak, direkte demokratie en de mondigheid van de mensen gekonfronteerd worden. De inspraakprocedures die de overheid hanteert dienen doorgaans om de plannen die al gereed liggen er via hearings, enkettes en vergaderingen door te drukken. Zij hebben geen emanciperend effekt en zijn geen onderdeel van een bewustwordingsstrategie. Dat is ook juist de bedoeling.
De beginfase van direkte demokratie - zelfbeheer van de mensen over hun eigen leefsituatie, botsen op de beginselen van de parlementaire demokratie. Deze laatste is door anarchisten altijd al afgewezen en de ervaring van de aktiegroepen versterken de juistheid van dun argumenten.
Dat aktiegroepen voor alles dan ook hun verhouding tot de politieke partijen - de dragers van die parlementaire

demokratie - moeten verhelderen, is dan ook, zoals Beck stelt, een belangrijke zaak. Maar wel een strukturele! Dat blijkt ook uit de laatste ontwikkelingen in de Amsterdamse Nieuwmarktbuurt: partijen kunnen blijkbaar voor drie soorten standpunten zorgen (de gewestelijke vergadering, de raadsfraktie en de wethouders). En in die strijd wordt de parlementaire demokratie gered ten koste van de buurt.
Erg verhelderend in dit boek is ook de beschrijving van de leerprocessen die zich voltrekken in het aktiegebeuren: van het stellen van globale eisen in de beginfase tot een scherp inzicht in de samenhang van allerlei maatschappelijke gebeurtenissen. (SR)
(W.Beck, Democratie in de wijken- een onderzoek naar buurtacties in Nederland; Van Gennep, Amsterdam/1974; prijs ƒ 14,50)

Bij de dood van een revolutionair

PIET KOOIJMAN: MAN VAN TEORIE EN DAAD

18 januari stierf P.A. Kooijman op 83 jarige leeftijd. Voor de lezers van de voormalige Vrije Socialist en De Vrije beter bekend als PAK. Opsteller van meestal venijnige stukjes, geschreven vanuit een overtuiging die geen tegenspraak duldde. Als fervent materialist kon hij scherp fulmineren tegen de idealisten die hun geloof in het goede in de mens hoog in het vaandel droegen. Sarkasties als PAK kon zijn, rangschikte hij de vrijheidsbetrachters onder de noemer 'etiese kwasten' (Bart de Ligt e.a.).
In 1921 toen de massale demonstraties voor vrijlating van de hongerstakende dienstweigeraar Herman Groenendaal wat wegebten, broedde Piet op een plan om een daad te stellen. De arbeiders moesten gerevolutioneerd blijven, zeker gezien in internationaal perspektief. Met twee kameraden werd na bespreking van verschillende plannen besloten een bom te leggen voor het huis van majoor Verspyck, lid van de krijgsraad in Den Haag. Piet, lakoniek zoals hij was, zou de lont wel even doen ontbranden. Staafjes dinamiet werden gedeponeerd de knal bleef niet lang uit. Er vielen geen doden en gewonden, wat trouwens ook niet in de bedoeling lag. Wel werd de pui gehavend en de nodige paniek gezaaid. Met die knal werd Piet een bekend revolutionair, maar ook een terrorist die snel in de kraag werd gegrepen. Zes jaar gevangenisstraf kreeg hij, omdat er een voorbeeld gesteld moest worden! We moeten bedenken dat de Russiese revolutie al op zijn retoer was. De libertaire revolutionairen werden ook daar verraden en afgeslacht. De volkskommissarissen en hun verklikkers hielden vreselijk huis: de zgn diktatuur van het proletariaat was daar! De Beierse en Hongaarse radenrepublieken

werden door de reaksie vertrapt, de aanstichters ervan vermoord. De zelfstandigheid van de arbeiders in de sovjets en arbeidersraden werd door het internationale kapitaal en de nieuwe heersers te gevaarlijk gevonden: de greep op de massa moest ten koste van alles gehandhaafd blijven.
PAK weigerde een gratieverzoek te ondertekenen en zat steeds agerend, soms hongerstakend, zijn zes jaar uit. Ongebroken kwam hij in 1928 op vrije voeten en werd propagandist voor het 'neem- en eetrecht'. Met enkele kameraden kwam hij tot de uitgave van het blad Alarm (niet te verwarren met Alarm uit 1922-26). In 1934 werden de stellingen van de Alarmisten geponeerd, die een neerslag vormden van de teorie die Piet ontwikkeld had.
Kern daarvan was dat de technologiese en industriële ontwikkeling zover was voortgeschreden dat aan de elementaire goederen voor het noodzakelijke levensonderhoud geen gebrek meer hoefde te zijn en dat een ieder het recht had te nemen wat hij nodig had. Het relatieve tekort kon zich nu in overvloed verkeren. De minderheden die bij de gratie van het tekort de produksiemiddelen bezaten waren dus van nu af aan uit de tijd. De maatschappijen met hun heersende kasten, dus ook de kerk, hadden hun ekonomiese basis verloren en moesten dientengevolge opkrassen. Want waar genoeg is, is immers niets meer te verdelen? Elk individu heeft het recht zijn individuele behoeften te bevredigen en verhindering daarvan is dus misdadig en reaktionair.
Interessant is dat Kooijman het element van de gedeklasseerde, reeds door Bakoenin gehanteerd, invoerde. Een arbeider die meedraait in het produksieproces is even schuldig en behoudend als zijn uitbuiter. Welnu, zij die om wat voor reden ook wegvallen uit het produksieproces zijn als het ware gedeklasserd. Het leger van werklozen - arbeiders, intellektuelen,middenstanders, failliete kapitalisten - zijn het revolutionaire element in de ontwikkeling. Zij zijn, Marx ten spijt, de hefboom voor de nieuwe samenleving.
Dat Piet de daad bij het woord voerde, lag in zijn aard. Zoals hij mij eens vertelde, ging hij meermalen - ook met zijn vrouw - eten in restaurants, zoals Heck. Als de rekening werd gepresenteerd, verwees hij naar Maatschappelijk Hulpbetoon. Zijn bedoeling was: politie en een proces om zijn gedachten publiekelijk uit te dragen. Tragie-komies was wel dat men uit meelij aanbood de politie erbuiten te houden en het onderling te schikken en Piet echt wel moest aandringen op gerechtelijke vervolging.
Met Piet Kooijman ging een markant revolutionair in woord en daad heen.

Wim de Lobel

Literatuur : P.A. Kooijman, Neem en eet (Boucher, Den Haag),
L. Hornstra, Het innerlijk gezicht (Contact, Amsterdam)

Onderstaande boeken worden toegezonden, uitsluitend na storting van de vermelde prijs per exemplaar op giro 25 53 850 van Stichting Pamflet, Driebergen. De prijs is inklusief porto. Voor het gemak kan bij storting volstaan worden met vermelding van het bestelnummer.

A-1 Anton Constandse, GRONDSLAGEN VAN HET ANARCHISME. 232 pag. ƒ 12,50
A-2 Michael Bakoenin, OVER ANARCHISME, STAAT & DIKTATUUR. 50 pag. ƒ 2,50.
A-3 Michael Bakoenin, GOD EN DE STAAT. 108 pag. ƒ 5,00.
A-4 Lehning/Constandse, ANARCHO-SYNDIKALISME. 31 pag. ƒ 1,90.
A-5 Jean Barrué, ANARCHISME NU. 108 pag. ƒ 5,00.
A-6 Sergei Nechayev, REVOLUTIONAIRE KATECHISMUS. 23 pag. ƒ 1,90.
A-7 Emma Goldman, ANARCHISM & OTHER ESSAYS. 275 pag. ƒ 12,50.
A-8 Rudolf Rocker, ANARCHISM & ANARCHO-SYNDICALISM. 48 pag. ƒ 2,50.
A-9 Alexander Berkman, ABC OF ANARCHISM. 86 pag. ƒ 3,00.
A10 Errico Malatesta, ANARCHY. 54 pag. ƒ 3,00.
A11 Guy Aldred, PIONEERS OF ANTI-PARLEMENTARISM. 110 pag. ƒ 2,50.
A12 William Reichert, ANARCHISM, FREEDOM & POWER. 30 pag. ƒ 1,75.
A13 Graham Whiteman, INSTANT ANARCHY. 30 pag. ƒ 1,75.
G-1 Anton Constandse, DE VRIJE MENS IN EEN LEEFBARE WERELD. 20 pag. ƒ 1,75.
G-2 Douwe de Wit, OVERDENKINGEN VAN EEN ARBEIDERSJONGEN. 120 pag. ƒ 12,50.
G-3 De Vrije, RUSLAND 1917-1922. 32 pag. ƒ 1,25.
G-4 David Wijnkoop/G. Rijnders, BOLSJEWISME OF ANARCHISME? 15 pag. ƒ 0,75.
G-5 Elisee Reclus, GODSDIENST EN GEZAG. 15 pag. ƒ 0,75.
G-6 F.Domela Nieuwenhuis, EEN GALERIJ VAN BIJBELSCHE PERSONEN. 22 pag. ƒ 5,00 (antikwaries)
G-7 Anton Constandse, DERTIG JAAR SOVJET-POLITIEK. 208 pag. ƒ 6,50.
G-8 Fenner Brockway, DE DOOD BETAALT DIVIDEND. 270 pag. ƒ 6,50.(over de wapenindustrie)
G-9 George Orwell, SALUUT AANCATALONIE. 204 pag. ƒ 6,50.
G10 De Vrije, F.DOMELA NIEUWENHUIS 50 JAAR DOOD. 31 pag. ƒ 1,75.
G11 Paul Goodman, THE PRESENT MOMENT IN EDUCATION. 32 pag. ƒ 1,75.
G12 De As, OPVOEDING, ONDERWIJS, MISVORMING. 64 pag. ƒ 2,95.
G13 De As, VAKBEWEGING IN DE KRISIS. 32 pag. ƒ 1,75.
G14 De As, DE GROTE DEPRESSIE. 32 pag. ƒ 1,75.
S-1 Rode Hulp, HANDLEIDING AKTIVIST VERSUS JUSTITIE. 32 pag. ƒ 2,00.

S-2 Rode Hulp, OVER DE RAF. 22 pag. ƒ 2,00.
S-3 RAF/Baader-Meinhof, MANIFESTEN (Zur Frage des Verhältnisses von Marx zu Blanqui). 282 pag. ƒ 9,50.
S-4 Komitees Gegen Folter, DER KAMPF GEGEN DIE VERNICHTUNGSHAFT. 282 pag. ƒ 10,00.
S-5 Kursbuch, FOLTER IN DER BRD (Zur Situation der Politischen Gefangenen). 186 pag. ƒ 7,50.
S-6 Anoniem, SABOTAGEHANDBOEK. 100 pag. ƒ 7,50.
S-7 RAF/Baader-Meinhof, MANIFESTEN-2. 20 pag. ƒ 2,00.
S-8 Komitees Gegen Folter, SCHAUPROZESSE GEGEN REVOLUTIONARE POLITIK. 60 pag. ƒ 2,50.
S-9 Komitees Gegen Folter, POLITISCHE GEFANGENE IN DER BRD. 62 pag. ƒ 3,00.
S10 Komitees Gegen Folter, REVOLUTIONARE IN GEFANGENSCHAFT: BRD/ ITALIEN / SUD-VIETNAM. 25 pag. ƒ 1,50.

STEUNFONDS
In 1974 ontvingen wij de volgende giften:
CA te Z ƒ 7,40, JB te 'sG ƒ 20,00, BM te V ƒ 5,00, AB te DH ƒ 5,10, TB te G ƒ 2,50, HB te S ƒ 4,05, JB te E ƒ 7,50, JC te L ƒ 2,50 CC te H ƒ 7,50, HD te U ƒ 2,50, JD te A ƒ 14,80, WvD te A ƒ 15,00, AvG te A ƒ 2,50, GG te A ƒ 17,50, PG te A ƒ 5,00, MdH te V ƒ 25,00, GH te V ƒ 3,65, TH te D ƒ 25,00, AH te G ƒ 2,50, LvH te R ƒ 18,10, JH te N ƒ 2,50, JJ te D ƒ 5,00, FdJ te A ƒ 7,50, PJ te 'sG ƒ 5,00, WK te B ƒ 2,50, EvK te U ƒ 5,00, JdK te R ƒ 5,00, QvK te L ƒ 3,75, JK te D ƒ 2,50, PL te O ƒ 5,00, LvdL te O ƒ 17,50, JdL te L ƒ 20,00, HM te S ƒ 2,50, HM te U ƒ 2,50 ThM te R ƒ 5,00, HM te G ƒ 7,50, JN te G ƒ 5,00, CvdP te H ƒ 2,50, MR te D ƒ 15,00, AvR te 'sH ƒ 2,50, HR te S ƒ 7,50, RS te A ƒ 12,50, GT te R ƒ 7,50, FV te U ƒ 7,50, BV te G ƒ 2,50, JdV te 'sG ƒ 11,85, HdZ te H ƒ 2,50, GZ te A ƒ 2,50 en JZ te S ƒ 2,50.

TERRORISME

prijs *f* 1,75

